

RODOLJUB.

Glasiló „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Národní Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

4. štev.

V Ljubljani, dne 15. februvarja 1896.

VI. leto.

Legalizacija v deželnem zboru kranjskem.

Dne 28. januarja je kranjski deželni zbor razpravljaj o Pfeiferjevem predlogu glede odprave legalizacije. Ta stvar je služila naši katoliški stranki kot jedno glavnih sredstev za agitacije pri volitvah in zatorej zasluži, da nekoliko obširneje poročamo o nji.

Najprej je govoril poročevalec vitez Langer in pójasnoval važnost legalizacije in nje zgodovino. Omenil je, da se je jedenkrat že kranjski deželni zbor izrekel za odpravo legalizacije, to je leta 1878 (to je tedaj, ko je imel nemško večino. (Op. uredn.) Poročevalec misli, da bi varnost zemlje-knjižnega prometa ne bila na škodi, ako se legalizacija odpravi. Zatorej naj se Pfeiferjev predlog sprejme.

Poslanec baron Wurzbach pa potem pravi, da je deželni zbor po treznem preudarku dvakrat predlog odklonil. Nagibi, kateri so govorili za olajšavo, so se zmanjšali, legalizacija se vrši sedaj brezplačno in to pot predlaga upravni odsek, naj se odpravi legalizacija. Vprašanje se dá dobro rešiti le: če se legalizacija ali povsem odpravi ali vzdrži. Legalizacija je ali nepotrebna ali potrebna. Če je nepotrebna, naj se povsem odpravi, ker je krivična; ako je pa koristna, potem nastane z olajšavo privilegij

manjše varnosti za zneske do 100 gld. in to je do cela nepravilno. Zategadelj predlaga govornik, naj se Pfeiferjev predlog odkloni, deželnemu odboru pa naroči poizvedovati, bi-li ne kazalo delati na popolno odpravo legalizacije.

Za njim je jako temeljito o stvari govoril poslanec Globočnik, ki je naglaševal, da ne misli govoriti za svoje stanovske interese, nego da le vrši svojo dolžnost, če izrazi svoje pomisleke glede predloga. Stvar se mora dobro premisliti. Namen predloga je, odpraviti legalizacijo za malostne zneske, torej, da se odpravi važen, morda glavni steber, na katerem sloni red in sigurnost naše zemljiške knjige. Po mnenju prvih juristov Hueneja, Ungerja, Herbsta (Posl. dr. Tavčar: Pfeiferja si pozabil! Veselost.) in po moji lastni skušnji je legalizacija potrebna. To načelo so priznale vse kulturne države. Tudi naša država ni do l. 1871 imela posebnega zakona o legalizaciji, a uvedel se je, ker je bil potreben. Od takrat se vrši pri nas zemljeknjižno delovanje na podlagi legalizacije. To je spravilo v red zemljiške knjige in povzdignilo realni kredit. To so dobre in zdrave razmere in mi moramo delati na njih ohranitev. Do l. 1848. se legalizacija še ni tako pogrešala, toliko bolj pa v dobi od 1848. do 1871, ko je na

LISTEK.

Vsaka reč gre do tretjega rada.

Povest. Spisal Lev Štorman.

IV.

(Dalje.)

Med tem pa je zunaj cerkve občinski sluga preklí caval: „Vsi, ki znate pisati pridite zdaj v občinsko pisarno, kdor bo najlepše pisal, tega bomo za papeža izvolili.“

Posameznikom pa je naročeval: „Župniku bomo diplomo (pohvalno pismo) podpisali.“ Tudi Leon je šel se s precejšnjo „l. r.“ vkrcat, ker bil je rad povsod zraven, kjer je bilo napredku znati. In župnik zaslužil si je naklonjenost zavoljo velikih del (katerih pa ne smem na tem mestu naštevati pod imenom, da se ne izdam) vreden, da se mu skaže zaupanje.

Bila je poroka in gostija. Nevesti se ni ljubilo ni jesti, ni piti, otožna je bila, in to ji je razodevalo tudi že upadlo lice, ženin pa se je zategadelj kisto držal.

In ko je končno zapuščala rojstveno hišo, je bridko jokala, da se je vsem pričujočim v srce smilila, da še na videz nerodni mož je ubral sočutje z besedami: „Nič ne jokaj . . .“

Vse to je menda prišlo tudi na uho župnikovo, ker nedeljo potem je, kakor izgojiteljem (drugim) za zgled, izlil svoj resni pridigarski glas, kako je Judež Iškarjot prodal za 30 srebrnikov nedolžno kri in potem obupal in se zato obesil.

Ko je potem čez teden bilo sijajno poklonenje župniku z načelom občinstva, izkazal se je tudi Leon hvaležnega s tem, da je poslal v časopis povzdigajoči dopis,¹⁾

¹⁾ Za blagodejnim branjem je pričel tudi „pisateljevati“. Kako rad se je izrezaval, kaže v Slov. Gospodarju l. 1888 njegova

mesto patrimonijalnih sodišč stopil zakoniti pisar in spravil v nered knjige ter podkopal realni kredit. Statistika je dokazala velik materijal o ponarejenih listinah. Le v desetih letih je bilo 1081 izkazanih ponarejenih listin, koliko pa še neizkazanih. Saj se primeri, da mož celo svojo ženo opehari, sin očeta in brat sestro. Legalizacija je bila in bo koristna, ker daje sigurnost realnemu kreditu in zato ne gre, da bi se ji naredil konec. Ko bi zakonodajalec imel zaupanje v olajšavo glede legalizacije, zakaj jo je tako silno utesnil in omejil ter naredil nje uveljavljanju toliko ovir. Ker ni imel zaupanja. Če hoče država imeti legalizacijo, naj jo ima, ali naj jo popolnem odpravi. Nepravilno in nedostojno za pravno državo pa je tako popuščanje. Govori se o troških. Ker se vrši legalizacija za take zneske brezplačno, je ugovor ničev. Pa kmetu tudi ni treba hoditi k notarju, kadar ima dela, naj hodi takrat, kadar ga nima. Pravi se tudi, da kmet časih ne more k notarju; saj je ukaz, da morajo sodniki na komisijah brezplačno legalizovati. Sicer pa so se ponekod napravili notarski uradni dnevi. Sitnostij torej prav za prav ni, sicer pa so listine za zemljiške knjige tako važne in komplicirane, da jih more izdelati le postav več človek in jih stranke same ne bodo znale narediti. Posledice Pfeiferjevega predloga ne bodo kmetu tako koristne, kakor se govori. V deželi je 34% ljudi, ki ne zna čitati in pisati, na deželi jih je torej 69 do 70%. Kmet ne bo mogel delati listin, še pri časih ne bo mogel dobiti, naravna posledica bo, da bodo nastopili zakoniti pisarji in izsesavali kmeta. Listine se bodo ponarejale, kmet pa bo imel mnogo nepotrebnih potov in troškov, še pravde, vrh tega pa bo oškodovana sigurnost zemljiških knjig. Govornik izjavi, da bode glasoval zoper predlog.

Poslanec Pfeifer ni vedel nič novega povedati in je celo priznal, da se bode sleparilo. Kar čudili smo se, da je mož, ki je stavil svoj predlog, sam tako malo prepričan o njega dobroti. Za odpravo legalizacije je govoril tudi Zelen, a nič posebnega povedal.

Poslanec dr. Tavčar je poudarjal, da je bil vedno proti predlogu, dasi je Pfeifer sam priznal, da bi bil predlog morda na korist odvetnikom. Prišlo je v modo, da

ki se je končaval s srebrno kupico, ki se je zraven izročila. Obrnjen na velezasluzeno čast. starost „ob Savinjskega slavljenca“ kličem s Slomšekovim „dobrim dušnim pastirjem“:

„Mi se bomo veselili
Ž njim v prijaznosti živeti
Skupaj vsi zdravico pili:
Bog jih živi mnogo let!“

L.—n.

smešnica: „Glej“, reče mestjan kmetu, ko se ta usede k njemu, „glej, tu-le stoji, da so videli te dni tico, ki je stala z jedno nogo nad Celjem, z drugo pa nad Vranskim, vrhu tega pa je zobala še zvezde z neba“. — „O“, odvrne kmet, „to pa ni bila navadna tica, tacih pri nas ni, vendar se ji jaz ne čudim, kajti jaz sem danes videl nekaj, česar še prej v življenju nikoli“. — „Kaj pa?“ vpraša naglo gospod. — „I no“, reče kmet, „ko sem šel v Celje videl sem štiri može, ki so se z vso močjo upirali v jajce, pa ga niso spravili na „parizar“. — „To je pa debela laž“, seže gospod kmetu v besedo. — „Ni“, odmaja kmet, „ni laž, saj je bilo jajce od tiste tice, ki stoji v vašem nemškem listu“. (Pis.)

klerikalci ta zakon vsako leto zahtevajo. Za časa kralja Viljema je neki parlamentarec vsako leto zahteval premembo mitničarskega reda. Tako je tudi pri nas. Vsako leto zahteva Pfeifer odpravo legalizacije — letos se mu morda posreči. Pravi se, da se bodo ljudstvu ohranili kolki in troški. O tem ste ljudstvu govorili in ljudstvo res misli, da ne bo treba plačevati štempeljev. Ljudstvo bo mislilo, da odslej ne bo nikake legalizacije. Pota bo imel kmet tudi v naprej, ker bo potrebno, da se pregleda prej zemljiška knjiga. Druga posledica bo, da se bodo zemljeknjižne prošnje delale doma. Prepričan sem, da se bo polovica prošenj in listin pokvarila. Kolek igra veliko vlogo. Uspeh zakona bo, da kmet ne bo kolekoval ne prošenj, ne listin in kmet bo imel troškov in bo plačeval kazni. Kmet že zdaj zamolči del kupnine, odslej se bodo zamolčevale še večje svote. Posledica bo, da se bodo unele pravde in kmetu se bodo nalagale silne globe. Kot človek, kateremu je pri srcu blagor ljudstva, si ne želim, da bi naše ljudstvo prišlo v roke zakonitim pisarjem ali rubiteljem. Jaz nisem govoril kot advokat, nego kot poslanec in bom s polnim prepričanjem glasoval zoper predlog.

Ko je govoril še poslanec Jelovšek, je poročevalec Langer v končnem govoru priporočal, da se vzprejme ta-le načrt zakona:

„Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske na podlagi določil, katere obseza državni zakon z dné 5. junija 1890, drž. zakonika št. 109, o zemljiško-knjižnem vpisu na podstavi zasebnih listin o malostnih zemljiško-knjižnih stvareh, ukazujem tako: § 1. Malostne zemljiško-knjižne stvari v smislu državnega zakona z dné 5. junija 1890, drž. zakonika št. 109, so one, pri katerih v dotičnih zasebnih listinah napovedani znesek kake terjatve ali cena ali vrednost kake legovine ali kakega prava sploh ne presega vsote 100 gld. brez obresti in postranskih pristojbin. § 2. Ta zakon stopi v veljavnost s tistim dnevom, ko se razglasi. § 3. Mojemu ministru za pravosodje je naročeno izvršiti ta zakon.“

in naslednjo resolucijo: Vlada se pozivlja, da pri izdaji izvršitvenih naredeb skrbi za to, da teh določb ni

IV.

Nastopil je „post“ v pomentu besede. A vsejedno jeziki niso bili zavozljani, govorilo se je po teh dogodkih po treh farah okolo. Leon pa je šival, ker dela naročenega je imel dovolj k napovedajočim se Velikonočnim praznikom. In ni se dosti zmenil za marnje ljudi, četudi mu je ta in oni katero sprekoma rekel. — Pravili so, kako žalostno pismo je pisala Zefka s Kranjskega starišem nazaj, ker so jo prisilili v to omožitev: da ji je strašno pusto pri srcu. — Po redu:

„Dnevom se naglo umikajo dnevi,
Dan porodi se iz prejšnjega dne“.

Nastopila je „Velikanoč“. Vstajenje našega Izveličarja, novo oživljenje narave, doba prikupljivih pisank. Na velikonočni ponedeljek je tudi „pri nas“, v spomin na Jezusov pot v Emavs, opravilo pri podružnici,

uporabljati pri listinah, ki se sicer glasijo na svote v smislu tega zakona, iz katerih je pa razvidno, da so te vsote le deli vrednosti presegajoče 100 gld., ali pa da se s takimi listinami namerava izogib predstoječim predpisom.“

Pri glasovanju se je zakon vzprejel z 19 proti 11 glasom, resolucija se je odklonila s 17 proti 15 glasom in tudi Wurzbachov paedlog gledé popolne odprave legalizacije se je odklonil, ker so bili klerikalci proti temu.

Posebno je pomenljivo, da je večina odklonila tudi Wurzbachov predlog, ne da bi bila morda sama stavila vsaj kako resolucijo, da naj se legalizacija sploh odpravi. Vsak pameten človek bode pač spoznal, da če je legalizacija potrebna za znesek nad 100 gld., je pač tudi za znesek pod 100 gld., ker razmere so vendar iste, če pa

ni potrebna, naj se pa sploh odpravi. To je jedino pravo stališče.

Mi si ne moremo drugače misliti, da so se naši klerikalci tukaj postavili jedenkrat zopet na stališče kapitalistov. Pri znesku pod 100 gld. je pač prizadeto le revnejše prebivalstvo in če je to opeharjeno, tem gospodom ni nič mari. Če pa slučajno tudi kak premožnejši zgubi manj kot 100 gld. vsled manjše varnosti, bode že prebolel; drugače bi pa bilo, ko bi zgubil morda več stotakov ali še celo tisočak. To pa tem prijateljem nižjega ljudstva ni mari, da manj premožni človek večkrat petdeset goldinarjev težje pogreša, kakor premožnejši tisočak. Odprava legalizacije je navidez dobrota manj premožnim stanovom, a bojimo se, da bode v resnici baš njim v največjo škodo.

Deželni zbor kranjski.

V seji dne 31. januarja je poslanec Globočnik stavil nujni predlog, da se deželni odbor obrne s prošnjo na železniško ministerstvo in obratno ravnateljstvo v Beljaku, naj se na gorenjski železnici vpeljeta dva vlaka, od katerih bi jeden ob sedmih zvečer iz Ljubljane odhajal, drugi pa ob osmih zjutraj v Ljubljano prihajal. Ta predlog se je soglasno sprejel.

Nato so se rešile nekatere zadeve glede ločitve občin, največ v zmislu dotičnih prošenj in sklenilo neko manj pomenljivo premembo o razdeljenju zemljišč.

Dovolilo se je za leto 1896 učiteljem v Ljubljani in v Šiški potresna priklada. Odklonil se je pa predlog poslanca Globočnika, naj se dovoli jednaka priklada tudi učiteljem v Škofjiloki in v Kranju.

Prošnja županstva v Motniku za napravo vodovoda se je izročila deželnemu odboru. Glede prošnje mlinarja Janeza Adamca v Ponikvah glede podpore za iztrebljenje požiralnika se je sklenilo, da se pošlje inženjer na lice mesta in nekako potem reši prošnjo. Za vrejenje Vipavičice dovoljeni kredit 15.000 gld. se je podaljšal za letošnje

leto. Zgradbo ceste od Rovt do Žirov se je sklenilo odložiti, ker stvar še ni zrela.

Ko so se rešile še nekatere druge železniške stvari, je poročal poslanec Kersnik o uravnavi kamniške Bistrice po Dolu. Predlagal je, da se stvar izroči deželnemu odboru, da stori potreben korak pri vladi za dobitvev podpore, oziroma stavi predloge, kako naj dežela sama stvar dovrši.

Poslanec Kajdiž je priporočal, naj deželni odbor pošlje inženjerja, da pregleda strugo do domžalskega mostu in stavi primerne predloge. Poslanec Kersnik mu je odgovoril, da na urejenje vse Bistrice niti misliti ni, če se ne dobi podpora iz državnega zboljševalnega zaklada. Zato naj pa uplivajo duhovniki, da obudé v narodu čut za skupno delovanje. To bi bil predmet za poučevanje ljudstva.

Prošnja glede podpore živinozdravniku v radovljiškem okraju za pota v Bohinj se je izročila deželnemu odboru in se mu je naročilo, naj vpraša deželno vladu, ako bi hotela kaj darovati, da se nastavi poseben živinozdravnik za Bohinj.

t. j. pri cerkvi Matere Božje, nekaj streljajev od fare. Tudi Leona je potegnilo sem. Z vidno zbranostjo je bil pri sv. maši in pridigi. Srce mu je igralo na potu domov med zelenečimi travniki in obsejanimi njivami, ko se je razlegalo za odhodnico ubrano pritrkovanje zvonov. Ljubko je solnce sijalo in mično žvrgolenje ptičkov se je slišalo. Lahkih nog pristopil je k „Medgajniškim“ deklicami po „starem znanju“.

„Ima že katera kaj pisank?“ zgovorno prasha došlec.

One se namuzljivo spogledajo, pa nič ne odgovorijo.

„Letos se neki tako piše, da se pri dekletih išče“, odgovarja dalje Leon. „Slišal sem tako, pa ne vém — —“

Zopet nič odgovora.

Škoda, da so prišli že do razpotja, ker gotovo bi bil mladenič še dalje nagajal deklicam. Tako pa: „Kaj

pa, če ti na janko stopim, ker se tako obrač aš“, veljale so še besede belo-rudečelični Ančki, ki je obstala, s prijateljico pokramljati.

„Čeprav!“ se ta odreže v zadregi.

Ančka bila je druga cerkvena pevka, sosedna Zefkina po domu in po glasbi, le večja in životnejša je bila, kar pa ni kazilo „njene telesne lepote“. Vrla kmetska deklica! Drugikrat se je rada pogovarjala z Leonom, in mu, če se le dalo, z Zefko pokljubovala. Rada bi bila, kakor se je kazalo „pri njegovem srcu zapisana“, kakor narod pravi. In tudi Leonu je bila prisrčno všeč.

Belo nedeljo potem popoldne bil je zopet po naročilu Leon v Medgajniški vasi. Pred hišo na klopi med družbo kratkočasila se je Ančka. Imela je primeren šopek prvih pomladanskih cvetlic v nedrijih za kinč. In zopet je prilika na pisanke nanescila.

Dve prošnji glede zboljšanja planinarstva sta se izročili deželnemu odboru, da jima ustreže iz že dovoljenega kredita in pa, da izposluje državno podporo. Naročilo se je deželnemu odboru, da v prihodnje postavi v deželni proračun posebno svoto za zboljšanje planinarstva.

Dne 4. februvarja je poslanec Lenarčič stavil nastopni samostalni predlog:

„V pospeševanje industrije in trgovine osnuje naj se urad, naslonjen na trgovinsko in obrtno zbornico kranjsko, kateri ima stopiti v zvezo s trgovinskim muzejem dunajskim in kateri ima nalog: 1. dajati strokovne nepristranske podatke onim, kateri se za kako stroko industrije ali trgovine zanimajo; 2. preučiti sedanjo industrijo kranjsko ter nje zastopnikom pomagati s tem, da jih seznanja s potrebami v cesarstvu, kakor tudi v inozemstvu ter je seznanjati z raznimi trgi; 3. preučiti naravne in gmotne pogoje po deželi kranjski za osnovo novih industrijalnih podjetij. V pokritje stroškov postaviti je v proračun deželnega zaklada primeren znesek kot redna potreba. Urad je vezan redno poročati dežel. odboru o svojem delovanju. Deželnemu odboru se naroči potrebno ukreniti, da se sklep visoke zbornice kakor hitro mogoče izvrši.“

Potem so se rešile nekatere manj važne stvari. Pri posvetovanju o nekaterih rečeh deželnozbornskega poročila pravi poslanec Hribar, da se za vodovode žrtvujejo visoke svote; obžalovati je, da je prišla stvar že danes na dnevni red, ker se nihče ni mogel pripraviti. V prihodnje naj se v tem oziru bolje skrbi. Govornik omeni predloga Šukljevega glede preskrbovanja kraškega sveta z pitno vodo. Predlog je imel namen, odvaliti troške od dežele na državo, a ta namen se ni dosegel, dasi vlada drugod za preskrbljevanje vode več stori nego pri nas; tako je vlada ustanovila pri deželni vladi v Trstu in v Zadru poseben urad, kateri na svoje troške izdeluje vse hidrotehnične načrte. Na Kranjskem tega ne stori. Glede vodovodov nas čaka še ogromnega dela. Že sedaj je skleneno napraviti 52 vodovodov, le za napravo teh načrtov bo treba več ko 2 leti, za vse dela pa bi sedanje moči potrebovale 6 let in 7 mesecev, zato je umestna zahteva,

„O, danes pa imaš pisanke“, ji dé on, ko je proti njemu vstala.

„No, le vzemi!“

„Sam pa nočem vzeti, moraš sama dati“, odvrne fant z odločnim naglasom.

In segla je ročno po nagibu „notranjega glasú“ in izbrala najdišečejšo cvetlico in mu jo podarila.

„No, zdaj ti bom pa vrnil“, rekši, ji vsuje okroglega, fizolovo-različno-pisanega sladkorja v pest za zameno. — In tudi drugim okoli je delil, „da ne bo zamere“, dokler ni imel praznega žepa. Da se je njegov tekmeč hudoval: „Tisti šopek pa ni zdaj toliko vreden, kolikor si ti cukra razdelil.“

„Saj je še več vreden, zato ker je od dekleta“, mu pogumni Leon zavrne.

„Pa le-ta ni več dekle, ne veš še, da je že cela žena.“

„Mogoče“.

naj vlada prispeva k troškom v tistem razmerju za napravo načrtov, kakor drugod. Ker je prav za prav naloga države skrbeti za pitno vodo, naj se vzprejme predlog, ki meri na to, da naj vlada ustanovi poseben hidrotehničen urad za Kranjsko ali pa dovoli deželi primeren prispevek k troškom za hidrotehnična dela. Zdaj ima deželni odbor le dve tehnični sili na razpolago, a ker ti ne zadoščata, naj si deželni odbor preskrbi za izdelovanje hidrotehničnih načrtov in nadzorovanje del še tretjo silo. Da se hidrotehnična dela dobro izvršujejo, za to gre vsa čast inženjerju Hraskemu, ki je vse načrte tako dobro in hitro izvršil, da si je pridobil celo zahvalo vlade.

Dr. Papež je rekel, da se je deželni odbor bil obrnil že do vlade, naj bi državni tehniki izdelovali načrte, a se tej prošnji ni ustreglo. Deželni predsednik se je izgovarjal, da vladni tehniki imajo že tako preveč dela. Poslanec Hribar pa pravi, da se je deželni odbor iz lastnega nagiba obrnil do vlade, naj da inženjerja na razpolago, a to ni bila njegova naloga, nego zahtevti bi bil moral, naj se sploh začno dogovori glede akcije za preskrbljevanje kraških krajev z vodo. Na Primorskem in v Dalmaciji je vlada na svoje stroške ustanovila mesto hidrotehničnega uradnika, opravičeno se torej zahteva, naj tudi za našo deželo kaj stori. Ako naša dežela ne producira dovolj tehnikov, se ni čuditi, saj nimamo tehnike, a dobé se lahko drugod.

Posl. Hribar govori o vodovodu v Cerknici, čudeč se, da vlada zanj neče prispevati 50%, kakor prispeva običajno, nego le toliko, kolikor je obljubila za prvi cenjši načrt. Deželni odbor naj se novič oglasi pri vladi in naj prosi prispevka 50%.

Poslanec dr. Papež pové, da se je izdelal nov načrt, o katerem pa ni bilo mogoče poročati v poročilu.

Poslanec dr. Tavčar obžaluje, da se ni izdelal načrt za novomeški vodovod. Sodeč po poročilu deželnega odbora se je bati, da deželni inženjerji še dolgo ne bodo mogli baviti se s tem vodovodom. Novomeški vodovod je stvar, katera se mora hitro izvršiti. Deželni odbor naj se poprime stvari z nekoliko večjo ljubeznijo.

„Nič ne verjemi! ga nato izvrstno zavrne Ančka sama, kar je dopadlo Leonu, da se je jako rad potegnul za njeno čast, ko jo je potem zato ta užaljen pikati začel: „Jaz bi te že ne hotel“. A takoj je pa barvo spremenil: „Ali smem nocoj priti k tebi?“ Leon ga je krepko z besedo prijel:

„Ti govoriš enkrat tako, drugič tako. Kmalu prideva skupaj. Se moram potegniti za njo. Prej si rekel: da bi je ne hotel, zdaj bi šel pa rad k nji. Časih so rekli, da takih ljudi, ki se nam spredaj prilizujejo, za hrptom pa drugače govoré, se jih moramo varovati.“

„Mene se mora varovati?“

„Imaš dosti!“

(Dalje prihodnjič.)

Posl. Hribar meni glede premestitve botaničnega vrta, da se letos še ne bo premestil. Premeščanje bo trajalo tri ali štiri leta. Stvar je važna in zasluži skrb deželnega odbora. Če bi bil dež. odbor prej naznanil deželnega zbora sklep glede botaničnega vrta deželnemu

šolskemu svetu, bi stvar bila morda že v tiru. Važna je stvar tudi zategadelj, ker se utegne pri podiranjih v mestu dobiti mnogo porabnega materiala. Vlada naj se pa ozre tudi na sedanji botačni vrt. Ta je v groznem stanju. Dokler se premestitev ne izvrši, naj se skrbi za sedanji vrt.

Politični pregled.

Državni zbor sešel se je zopet danes. Vlada mu je predložila nov načrt državnozbornega volilnega reda. Ž njim se osnuje nova peta kuri a, ki se bode volilo skoro po občni volilni pravici. Vlada se nadeja, da za ta svoj načrt dobi večino. Ko bi je pa ne dobila, bode pa razpustila državni zbor. Pomladansko zborovanje državnega zbora bode trajalo do srede maja, potem se pa snideta delegaciji. Vlada želi, da zbor v pomladanskem zasedanju reši volilno reformo in še več drugih važnih predlog. Kar se tiče volilne reforme, vlada potrebne dvetretjinske večine še ni popolnoma gotova. Mladočehi ne mislijo zanj glasovati, pa tudi katoliška ljudska stranka še ni jedina v tej stvari. Govori se, da bodo zahtevale pomnožitve poslancev kmetskih občin. Da bodo protisemitje proti vladni predlogi glasovali, je gotovo.

Dolenjeavstrijski deželni zbor je bil letos prizorišče neprestanih škandalov. Ni je bilo seje, da bi krščanski socialisti ne bili kacega škandala prouzročili. Seveda se je posebno odlikoval dr. Lueger, kateri vladi ne more odpustiti, da ga ni potrdila za župana dunajskega, katero mesto nese 24.000 glid. Seveda so mu zvesto pomagali Schneider, Steiner i. dr. Glede potrebne premembe volilnega reda, so se sporazumeli liberalci in protisemitje, da se število dunajskih poslancev pomnoži za tri, število drugih mestnih poslancev za jednega, število poslancev kmetskih občin za jednega in število zastopnikov veleposestva za jednega. V kmetskih občinah se pa uvedó neposredne volitve in pa bode volilni kraj vsaka občina, ki ima vsaj 20 volilcev. Volilna pravica se pa nič ne razširi, kajti liberalci in krščanski socialisti se jednako bojé vsacega razširjenja volilne pravice.

Tirolski deželni zbor je sklenil, da se vpelje obvezni pouk italijanščine v vseh nemških gimnazijah na Tirolskem. Nemška večina se je prepričala, da je znanje

druzega deželnega jezika tudi Nemcem potrebno. Kdaj pač pridejo koroški in štajerski Nemci do tega prepričanja.

Predarlski deželni zbor je sklenil razširiti volilno pravico na vse tiste davkoplachevalce, ki plačujejo vsaj 1 glid. davka na začasne učitelje in začasno nastavljene duhovnike. Vladni zastopnik je ugovarjal premembi volilnega reda, dokler se ne reši volilna reforma v državnem zboru. Vlada želi, da bi deželni zbori volilne rede preustrojili po novem državnozbornem volilnem redu. Neposrednih volitev v kmetskih občinah pa predarlski deželni zbor ni sklenil vpeljati, ker se konservativna večina boji, da bi duhovščina ne imela takega upliva na volitve, ko bi se ne volilo po volilnih možeh.

Popravoroslavjenje princa Borisa. Po časopisih se mnogo govori o tem, da bolgarski prestolonaslednik princ Boris prestopi v pravoslavje. Sedaj je princ Boris katoliške vere, to pa ni bilo po volji bolgarskemu narodu, ki je pravoslaven. Bolgari mnogo drže na svojo vero in zato tudi žele, da se bodoči njih glavar ž njimi strinja po veri. Ko se je to zahtevalo tudi v sobranju, je knez Ferdinand se odločil dati popravoroslaviti svojega sina. Temu se je upirala njegova soproga Marija. Knez Ferdinand je šel k papežu v Rim, da mu razloži, da je državna potreba, da popravoroslavi svojega sina. Papež je pa z vso odločnostjo se temu upiral. Knez se pa ni oziral na papeževe ugovore, povrnivši se v Sredec je odločil, da njegov sin Boris prestopi dné 14. februarja v pravoslavje. To je pa silno važen politični dogodek. Ruskega carja Nikolaja zastopa pri pravoslavnem krstu Borisovem general Goleniščev Kutuzov. V Sofijo pride zopet stalen ruski zastopnik in je zato izbran poslanik Čarikov. Rusija misli kneza bolgarskega priznati potem kot postavnega vladarja, za kakeršnega ga sedaj ni priznavala.

Dopisi.

Iz Šent Vida na Dolenjskem, 3. svečana t. l. [Izv. dop.] Čudite se, kaj ne, g. urednik, da prejmete iz naše vasi dopis. Sicer nismo tako neznatni, kakor si morebiti mislite, kajti vže za časa rimskega gospodstva smo imeli naselbino in predno je bilo mesto Višnja Gora in znameniti Stiški samostan, bili smo vže mi poznani in slavni. Ni čuda tedaj, da imamo podedovan ponos, katerega si ne damo vzeti v kljub sedanjim slabim časom, in vprašaj kjerkoli Šent Vidčana, odkod da je, odgovoril ti bode on ponosno: mi smo mi, ki smo iz Šent Vida doma. Da pa

ne bode te mislili, da smo samo ošabne starokopitne butice, vam naznanjam, da tudi napredujemo. Sprevideli smo, da se naša stara slava ne bode dala na dolgo ohraniti, ako ne bode mo napredovali. Ustanovili smo si dve društvi: gasilno društvo, ki obstoji vže več let, in predlansko leto „kmetijsko bralno društvo“. Prav za prav je bralno društvo ustanovil pokojni Vencajz mlajši, katerega ste tudi v Ljubljani poznali. Žal nam je za njim, kajti bil je jako delaven za napredek in zelo radi smo ga imeli. Bil je kri od naše krvi. Da mu pa ne delamo sramote,

smo se zavzeli zato, da ne propade njega ustanova, naše bralno društvo, in glejte, društvo veselo napreduje, veseleje kakor smo pričakovali. Predzadnje nedeljo smo imeli občni zbor in tam smo zvedeli, da je društvo na zdravih nogah. Bog daj zapričetemu delu obilo blagoslova, kajti pri nas je še ledina, trda ledina, katero orjemo. Naše ljudi moramo s težavo in naporom privajati, da bodo brali politične liste, da bodo iz listov zvedovali, kaj je novega po svetu, kako ljudje drugod delajo, da bolje živé kakor pri nas. Nekdaj, pred 20 ali 30 leti smo tudi pri nas dobro živeli, ali zdaj gremo nazaj. Nekoliko smo tudi mi sami krivi, ker delamo še preveč po starem kopitu, za travnike in sadjerejo, kar nese nam kmetom denar, še vse premalo skrbimo. Upamo, da bode sedaj bolje, ko smo začeli prebirati časnike in se iz njih poučujemo, kako je ravnati z drevjem, živino in poljem. Pa tudi zato beremo radi časnike, da poizvemo, kaj je novega po svetu, posebno kaj delajo naši poslanci v deželni zbornici. Vse beremo, kar že pové kanonik Klun ali doktor Tavčar in jedino to nam greni veselje, da se naš poslanec doktor Papež tako malo oglasi. Ponosni ljudje smo, ali še ponosnejši bi bili, ko bi bil naš poslanec doktor Papež nekoliko bolj jezičen. Če morebiti premišljuje, kako bi rešil naše poljce vode, ki jim vsako leto zaliva polje in hiše, potem je prav; pričakujemo pa, da bode ob pravem času vedel pravo besedo, saj je jezičen doktor. Sedaj beremo časnike, gospod urednik, in poučujemo se iz njih, tako da, ko pridejo prihodnje volitve, bomo pa vam Ljubljancem vsem skupaj pokazali zobe in volili po svojem preudarku. Dosedaj je bilo seveda drugače. Vlekli so nas na volišče in mi, uboga para, smo šli, četudi nismo vedeli, kako naj volimo. Na tihem smo si pa vendar mislili: Eh, volimo tako ali tako, saj nas vsi ali na tej ali na oni strani za — nos vodijo. Sedaj bo pa drugače, gospod urednik, le tresite se, kajti mi smo mi! Pa še nekaj vam bom povedal, gospod urednik, pa prav na tihem, da ne bode zamere. Pri nas namreč samo jeden zavira napredek našega bralnega društva. Ni mu všeč, da beremo časnike in celo „Slovenca“ in „Slovenski Narod“, kajti potem bomo preveč učeni. Mogočen je sicer in misli menda tako, kakor francoski kralj Ludovik XIV., ki je pri neki priložnosti rekel: „država sem jaz, vse drugo je nič.“ Radi ga sicer imamo in spoštujemo ga, a še bolj ga bomo spoštovali, če nas ne bode oviral pri branju. Prepričan naj bode, da bralno društvo ni na kvar ljudstvu, kajti če bode bralno društvo uspevalo, bode s časom pri nas mnogo manj kletvine in pijančevanja, tedaj tudi mnogo manj greha. Prosimo ga tedaj, naj ne ruje proti bralnemu društvu. Pa še nekaj se plete pri nas. Govoré, da bi napravili vodovod. Eh, če se to uresniči, potem šele se bomo ponosno razčeperili, kajti kaj jednacega ne bode imela Dolenjska pet farâ na okrog. Nekateri so sicer zadovoljni s to vodo, katero imamo sedaj, četudi je je malo in umirajo ljudje vsled slabe vode za grižo in vratinko. Tolažijo se s tem, da je preveč ljudij na svetu in če jih nekaj več umrje, imajo vsaj ostali več prostora. Mi pa, kar nas je naprednih, smo zavzeti za vodovod in ker pri

vsem svojem ponosu nimamo zadosti drobiža, bomo morali potrkati na vrata deželne zbornice in ker imamo tam kar tri poslance, nas gotovo ne bodo ven vrgli. Tudi tisti tisočaki, katere je kranjska hranilnica namenila za vodovode, nas skominajo. Polni veselega upanja gledamo v bodočnost, da ne bode mnogo let, ko dobimo vodovod, ki bo še poznim rodovom pričal, da je Šent Vid od nekdej prvi kraj od mesta Višnje Gore tja doli do Trebnjega. Vas pa, gospod urednik, povabimo k otvoritvi vodovoda. Pili boste pristnega dolenca iz naših Čagoških goric, če Vam ne bode — prekislo. Šent Vidčan.

Iz Velike Gobe pri Polšniku 30. januarja t. l. [Izv. dop.] Volitve, volitve! To je polje za naše boja in gospodstvaželjne gospode. Kakor v lanski vojski Kitajci in Japonci, stali smo si te dni nasproti pri naši občinski volitvi. Na jedni strani mi občani, imajoč pred očmi občinske koristi, na drugi strani naš gosp. administrator J. Globelnik s svojimi nahujskanimi privrženci, hrepeneč po gospodarstvu v občini. Vojska bila je srdita, kajti dobro izvežbani administratorjevi armadi se je bilo treba hrabro v bran postaviti. Tako navdušenih volilcev je po kmetih pač težko kje dobiti, kakor v našem hribovitem Polšniku. Nad 200 volilcev je prišlo na volišče, med katerimi jih je 192 postavno volilo. Navzoči gosp. c. kr. okr. glavar iz Litije sam je rekel, da na kmetih še ni videl tako navdušenih volilcev pri občinskih volitvah, dasi zahaja k takim že 34 let. Kdor pozna naše kraje, mora se resnično čuditi, kako je moglo v tej raztreseni občini priti toliko mož na volišče, dasi je imelo mnogo istih po več ur daljave. To ravno pa je zasluga gosp. administratorja. Že od meseca oktobra pr. l. je nekako raval proti dosedanjemu županu gosp. Ant. Zavrlu. Izza deželnozbornske volitve sem pa se je namenil odločno ga pahniti in postaviti na županov stol kacega svojega pristaša-kimovca. Zameril se mu je namreč župan, ker je volil on in ž njim tudi dva druga Polšničana odločno z narodno-napredno stranko. Ker se je bližal čas občinske volitve, bilo je takoj opaziti maščevalni namen administratorjev, kajti kjerkoli je mogel, napada in zaničeval je župana. Služila mu je v to cerkev, kakor gostilna, privatna hiša, kakor javna pot. Gospod je mlad in neizkušen, zato si je s tem agitacijskim sredstvom prislužil večkrat javen posmeh. Najprej je na glavarstvo vložil pritožbo proti kraju občinske volitve skoraj dva meseca prej, nego se je od županstva kaj razglasilo o volitvi, malo časa pozneje udrihal je po županu pri izpraševanju za velikonočno spoved, a moral je to javno v cerkvi preklicati. Ker mu po teh potih ni šlo gladko, jel je ravnati bolj skrivno. Pripravljal je občane na volitev skrbneje, nego na spoznanje verskih resnic. Sedaj je povabil posameznike k sebi v župnišče na posvetovanje, sedaj lazil sam po hišah, nagovarjajoč jih, da se volitve gotovo udeležé ter volijo „njegove može“. Pri tem je imel gospod res silno dela, kajti ni se bal poiskati najoddaljenejše hiše, a doma je spisal, Bog vedi, koliko pooblastil in vsem njegovim volilcem imena kandidatov. Doveduj e se, da se je molilo v cerkvi in celo v šoli za srečno

zmago že nekaj dnij prej. Ni čuda torej, da si je bil administrator s svojo armado po toliki vsestranski pripravi popolnoma svest gotove zmage. Tako je obračal on, ali volilci so obrnili drugače, kajti zmagala je nasprotna stranka v polni črti. Vprašali smo se nehoté, je-li gosp. Globelnik premalo goreče molil ali ga pa Bog ni hotel uslišati, ker je kazal preveč sebične namene. Nikakor pa nam gosp. Globelnik ni utrdil vere s tem svojim v občinske zadeve segajočim, proti našim koristim naperjenim činom. Pač bolje bi bil storil, da je na dan volitve ostal doma ter molil za dušni blagor svojih župljanov, mesto da je korakal na čelu svoji armadi v oddaljeno Brezovo. Veliki blamaži in obilemu zasmehovanju bi se bil s tem lahko ognil, kajti v svoji gorečnosti se je spozabil tako daleč, da je celo na poti v nekem gozdu zbral svoje volilce okrog sebe ter jim po pridigarško zabičeval v grmovji, kako in koga naj volijo. Neki človek, idoč mimo, se ni mogel načuditi, kaj bi utegnil ta zbor pomeniti. Mi pa, ki smo le slišali, smo si mislili, da je gospod Globelnik posnemal način reformatorskih pridigarjev po Slovenskem. Kako dobro je izvežbal volilce, pokazalo se je pri volitvi, kajti vsi njegovi pristaši volili so kakor jeden mož, razven tistih, katere je spomin zapustil tako, da si niti šest, oziroma devet imen niso mogli zapomniti, ker so raje molčali, kakor imenovali druge. Gosp. administrator je žrtvoval celo kosilo, bil gluh za vse zabavljičice ter s treznim očesom pazil na volitev, a žalibog, da je kazal povsod le svoje nazore, ne brigaje se za volilni red, vsled česar

je prišel v nasprotstvo s predsednikom volilne komisije in z gosp. okrajnim glavarjem samim tolikrat, da je vse treznomisleče volilce sveta jeza tresla. Ker je konečno uvidel, da je postava vender več nego njegova volja, zapustil je volišče z glasnim godrnjanjem ter bežal domu. Armada je tako ostala brez generala, torej ni čuda, da je propala. Posebno hraber ta čin ni bil, bežati z bojišča, pa gospod se je menda ravnal po geslu: „Boljše bežati, kakor tepen biti“. Po njegovem odhodu se je sicer mirneje vršila volitev, vender pa je bilo opaziti, kako razburjeni so bili volilci na obeh straneh. Da ni bilo gospoda glavarja, gotovo bi se bila zgodila manjša ali večja nesreča, kar so mirni volilci sami priznali. Vsa čast torej gosp. Mat. Grillu; c. kr. okr. glavarju v Litiji, da se je potrudil priti take dolgo pot. Pokazal je s tem zopet, kako previdno zna ravnati, da se ohrani ugled občine, katera bi bila prav lahko po zaslugi gosp. farnega oskrbnika razupita in Bog vé kaj še. Gosp. Globelnik pa si je v Polšniku posebno ljubezen pridobil s tem, da je ljudi razdražil ter stranki nahujskal. Hvaležni mu občani zato pač niso bili in mu ne bodo, kajti ko je bežal z volišča, se niti njegovih najožjih pristašev nihče ni zanj brigal. Tudi groznja, da hoče Polšnik zapustiti in raje zopet kapelan postati, ni nič izdala. Mi pa bi mu svetovali, naj se v občinske stvari nikar ne vtika nikjer več, kajti kar te ne peče, ne gasi! saj tako nekako se mu je svetovalo pri volitvi v obraz.

Slovenske in slovanske vesti.

(Nadomestna volitev za državni zbor) v gorenjskih in notranjskih mestih bode dné 25. t. m. Kandidat narodne stranke je gosp. kurat Anton Koblar.

(Deželni zbor kranjski) prenehal je svoje zborovanje v torek in se zopet snide po Veliki noči, kadar se bode posvetoval o zgrajenju po potresu podrthih poslopij.

(Deželna priklada.) Da se pokrije deželni primanjkljaj, je deželni zbor sklenil, da se poviša deželna priklada za 2 kr. pri vsakem goldinarju državnega davka. To je jako malo in redki bodo že tisti kmetje, ki bi jeden goldinar več davka plačali, večina bode že plačalo le nekaj krajcarjev več. Katoliška stranka se je na vso moč temu ustavljala in govorila, kako dobro delo hoče doprinesti za kmeta. Hotela je, naj rajši dežela proda nekaj obligacij, ki jih ima, to je, naj zapravi nekaj deželnega premoženja. S tem bi bilo pomagano le za jedno leto, drugo leto bi pa morali priklade vzlic temu povišati. Dežela bi za vse bodoče čase bila ob obresti obligacij, ker seveda bi morali še vselej prikriti davkoplačevalci. To se je nam zdelo potrebno povedati, da čitatelji vidijo, kakšna je klerikalna baharija o dobrem gospodarstvu z deželnim premoženjem.

(Častnim občanom) je volila občina Črnuče v svoji seji dne 2. februvarja t. l. gg. dež. predsednika barona

Heina in okr. glavarja markija Gozzanija vsled zaslug, ki sta si jih pridobila po zadnji potresni katastrofi, ker sta občini pripomogla do zdatne podpore za šolo, cerkev in posamične občane.

(Dobrohoten migljaj.) Iz Čateža ob Savi se nam piše dne 3. t. m.: Naša vas je sicer neznatna, a včeraj slišalo in videlo se je tu marsikaj zanimivega. Z lece letele so pušice in psovke, a ne mislite, da na liberalce, ker takih tukaj ni, ampak letele so od župnika na kaplana, od kaplana na župnika tako, da nam je nehote na misel prišlo, da nismo v cerkvi, kjer je izpostavljeno sv. Rešnje telo, ampak kje v kaki krčmi, kjer so glave od rujnega vinca ali bolje rečeno od Kukčevega bokpiva že dokaj razgrete, ter da v bodoče, dokler se razburjeni farovski duhovi ne pomirijo, ne bo varno ob nedeljah in praznikih, kadar so propovedi, nežne mladine v cerkev pošiljati. Sploh se pa v našem farovžu kaj čudne reči godé tako, da bi umestno bilo, da prevzvišeni knezoškof za kratek čas na te šmentane liberalce malo pozabi, ter tu doli v naš farovž pogledati blagovoli, kako se kaj naši Tomaž, Miha in Lojzika imajo, in videl bode, da je marsikaj umazanega. Našemu gospodu kaplanu bi pa svetovali, da se svojega reda bolj drži, ter da od njega vpeljane sobotne litanije tudi sam opravlja, ne pa da se

z gospicami okolu vozari, na mesto sebe pa farovškega hlapca pošilja, da litanije naprej moli, ker utegnili bi se mu zgoditi, da bodo otroci namestu njemu, farovškemu hlapcu roke poljubljali, ker poprašujejo se tako že, ako se farovski hlapec zares za kaplana uči.

(Umrl) je v Vodica v kamniškem okraju v visoki starosti 76 let gosp. Fran Hribar, oče deželnega poslanca gosp. Ivana Hribarja. Naj v miru počiva!

(Nabor podvržencev vojni dolžnosti) se bo vršil za ves politični okraj radovljiski dne 2. in 3. marca v Radovljici; za sodna okraja kranjski in trziški dne 4., 5. in 6. marca v Kranju; za škofjeloški okraj dne 7., 8. in 9. v Škofji Loki; za sodni okraj ljubljanske okolice dne 10., 11., 12. in 13. marca v Ljubljani; za sodni okraj vrhniški dne 14., 15. in 16. marca na Vrhniki; za sodni okraj brdski dne 20. in 21. marca v Prevojah; za sodni okraj kamniški dne 23., 24., 25. in 26. marca v Kamniku; za sodni okraj velikolaški dne 27. marca v Velikih Laščah; za sodni okraj ribniški dne 28., 29., in 30. marca v Ribnici; za sodni okraj kočevski dne 31. marca v Kočevju; za črnomaljski sodni okraj dne 7. aprila v Črnomlju; za sodni okraj metliški dne 8. aprila v Metliki; za novomeški sodni okraj dne 10., 11., 12. in 14. aprila v Novem mestu; za žužemperški sodni okraj dne 14. aprila v Žužemperku; za trebanjski sodni okraj dne 15. aprila v Trebnjem; za mokronoški sodni okraj dne 17. in 18. aprila v Mokronogu; za kostanjeviški sodni okraj dne 20. aprila v Kostanjevici; za krški sodni okraj dne 22. in 23. aprila v Krškem; za radeški sodni okraj dne 24. aprila v Radečah; za litijski sodni okraj dne 25., 26. in 27. aprila v Litiji; za zatiški sodni okraj dne 29. in 30. aprila v Višnji gori; za vipavski sodni okraj dne 16. in 17. aprila v Vipavi; za postojnski in senožeški sodni okraj dne 18., 19., 20. in 21. aprila v Postojni; za ilirsko-bistriški sodni okraj dne 22. in 23. aprila v Il. Bistrici; za logaški in cerkniški sodni okraj dne 24. in 25. aprila v Logatcu; za idrijski sodni okraj dne 27. in 28. aprila v Idriji; in za loški sodni okraj dne 30. aprila v Ložu.

(Iz maščevanja.) V Št. Juriju ob južni železnici bi se dne 29. januarja bil imel poročiti cerkovnik France Grezina z vdovo in posestnico Marijo Kukovič. Pred poroko je bila maša. Mej mašo sta dva fanta, ki sta pri orgljah nategovala mehove, zapazila, da cerkev gori. Ogenj so hitro pogasili. Sodilo se je, da je kdo zažgal. Žandarmerija je dognala, da je zažgal kdo iz družine posestnika Begleza v Št. Juriju. S hčerjo te rodbine je ženin France Grezina imel znanje, katero je pa razdril, da vzame Kukovič. Iz žalosti in jeze so dekle in njeni svojci sklenili preprečiti poroko s tem, da je jeden zažgal cerkev. Brata omenjenega dekleta so že zaprli, proti drugim članom te rodbine se je začela preiskava.

(Okrajnim šolskim nadzornikom) za šolski okraj Brežice-Sevnica-Kozje je imenovan g. Gustav Vodušek, nadučitelj v Trbovljah.

(Slovenščina v Gradcu.) Pred nekaterimi leti v Gradcu niso mogli trpeti slovenske besede, sedaj pa že

zagovarjajo učenje slovenščine. Deželni zbor je bil dovolil že neko svoto za pouk slovenščine na deželni realki. Pouk se ni vršil, ker se dosti učencev ni oglasilo. Drugih slušateljev, kakor srednješolske učence, pa šolsko oblastvo k temu pouku ni pustilo. Deželnozborna večina je mislila, da se bodo tudi lahko hodili uradniki slovenščine učiti. Letos je deželni zbor sklenil, da se pouk slovenščine na realki opusti in se upelje poseben učen tečaj za uradnike. Namen temu sklepu je jasan. Brez znanja slovenščine Nemci ne morejo več dobiti služeb na Dolenjem Štajerskem, zato se upelje ta tečaj, da gospodje dobe vsaj spričevalo iz slovenščine. Naučili se itak ne bodo dosti. Le izpodrivati hočejo slovenske uradnike. Seveda dolgo to ne bode šlo. Slovenci bodemo zahtevali, da kdor hoče službovati pri nas, naj dokaže, da se je redno na gimnaziji ali realki učil slovenščine, ne pa v kakem učnem tečaju za silo.

(Štajerski deželni zbor) je sklenil posvetujoč se o Stürghovem predlogu, da poslanci, ki ne prihajajo k sejami, zgube mandate, to stvar izročiti deželnemu odboru, da jo dobro prouči in predloži dotični načrt zakona, ako se mu bode zdelo potrebno. Letos se torej tudi Nemci niso upali že sklepati o tej stvari.

(Koroški deželni zbor) je odklonil predlog, da bi se uvele v celovško bolnico šolske sestre za postrežnice. Sedaj imajo svetne postrežnice. Dobili so jih iz Nemčije in zatorej ni čuda, da je večina deželnega zbora vanje kar zaljubljena. Na Koroškem se itak vse povzdiguje, kar prihaja iz Prusije. Odklonil je tudi vladno predlogo, da bi se na višjih razredih celovške realke tudi veronauk poučeval, kar se sedaj ne godi.

(Ohranjenje kmetijskih posestev.) Koroški deželni zbor je, posvetujoč se o predlogih škofa dr. Kahna glede ohranitev kmetijskih posestev, se izrekel, da vseh dotičnih predlogov ne smatra za dobre in tudi ne izvršljive v delokrogu deželnih zakonov. Naročil je pa deželnemu odboru, da naj stvar proučuje in zlasti poizveduje, koliko posestev so zadnja leta na Koroškem pokupili tujci, koliko domačini, koliko drugi kmetje, koliko veleposestniki, koliko industrijci. Ta sklep je pač umesten, ker je treba vedeti, od katere strani preti manjšemu kmetijskemu stanu največja nevarnost. Sodil bi bil kdo, da bode to škof z veseljem pozdravil, a je ugovarjal, češ, da za njegov predlog ni treba poizvedovanja. Mož se menda boji, da se ne bi uradno konstatiralo, da tudi cerkev kupiči posestva na škodo malemu kmetijskemu stanu. Želeti je pa vsekako, da stvar ne zaspi, temveč se vprašanje vestno in nepristransko proučava in ukrene, kar je potrebno za ohranjenje kmetijskega stanu.

(Koroški deželni mir.) Ko se je razpravljalo o šolstvu v koroškem deželnem zboru, je knezoškof dr. Kahn izrekel željo, da bi v deželi zavladal mir mej narodnostima. Deželni predsednik, Schmidt Zabierow, je na to vstal in z velikim veseljem pozdravil škofov govor. Narodni mir bi se takoj napravil, ako bi le škof v svojem delokrogu dal potrebne ukaze. Z drugimi besedami bi se to reklo, ko bi le škof prepovedal slovenski duhovščini

vsako narodno delovanje. Deželni predsednik je torej vpricho škofa obdolžil indirektno slovensko duhovščino, da kali mir, a škofu se ni zdelo potrebno, da bi se potegnil za nje čast. To je jako značilno za koroške razmere. Najbrž sta pa deželni predsednik in pa škof bila že zgovorjena in sta le hotela slovenski duhovščini namigniti, naj se ne peča s politikom.

(Podturnska šola v Gorici) je na papirju štiri-razrednica ali v resnici je pa še sedaj le dvorazrednica, kajti dva razreda se še nista odprla zaradi pomanjkanja učenk in učencev. S prva je hodila v šolo le jedna učenka, sedaj pa hodi v to šolo še jedna učenka. Vsaka hodi v poseben razred in tako sta že dva razreda otvorjena. Morda se posreči vloviti še dva otroka do konca leta, da se otvoré vsi štirje razredi. Drugi slovenski otroci hodijo v „Slogino“ šolo. Mestni šolski nadzornik je te dni obiskal „Slogino“ šolo in zapisal vse učence, ki so se vpisali v mestno šolo, pa hodijo v „Slogino“. Kaj mislijo sedaj storiti, ne vemo. Želeti bi bilo pač, da vlada resno na prste stopi in mestu zaukaže za slovensko šolo dobiti prostore v mestu, podturnsko šolo, ki je v nezdravem poslopju, pa zaključiti.

(Goriški Italijani) so v deželnem zboru kazali vedno večje nasprotje do Slovencev. Kadar je bila na dnevnem redu kaka za Slovence ugodnejša predloga, pa so ostavili zbornico, da zbor ni sklepčen. Tako so hoteli preprečiti podporo slovenski obrtni šoli.

(Isterski deželni odbor.) Italijanska večina je volila v deželni odbor samo Italijane. Gospodje se namreč boje, da bi kak Slovan ne nadzoroval slabega gospodarstva v deželnem odboru!

(Razdelitev šolskega nadzorstva v Istri.) Isterski deželni zbor letos ni hotel dovoliti zahtevane svote za neko novo šolo. Italijanski poslanci so zahtevali, da se za italijanske poslance postavi poseben deželni šolski nadzornik, da se nastavijo za italijanske šole posebni okrajni šolski nadzorniki in pa da se učiteljišče razdeli v italijansko in slovansko. Mi Slovani pač nimamo nič proti temu. Če bode vlada zadovoljna, pa ne vemo. V italijanskih šolah se bode potem, ko bodo imele svoje nadzorstvo, še bolj gojil iredentovski duh, nego se je dosedaj. Zato tudi gre, kajti italijanskih narodnih pravic tako tudi dosedaj nikdo kratil ni.

(Razdelitev pazinske občine.) Isterski deželni zbor je sklenil, da se sedanja pazinska občina razdeli v štiri občine. Italijani hočejo pa samo zaradi tega razdeliti občino, ker ima slovanski občinski zastop in slovanskega župana. Občina je velika, a so jo Italijani nalašč tako osnovali, ker so mislili, da bodo mestni Italijani lahko gospodarili po svoji volji slovanskim okoličanom.

(Biskup Strossmayer) slavil je dne 4. t. m. svoj rojstni dan; dosegel je starost 81 let, zdrav in krepak duševno in telesno. Iz globine srca kličemo velikemu biskupu: Na mnogaja ljeta!

Razne vesti.

(Policijske vesti.) Mestna policija ljubljanska zaprla je tekom meseca januarja letos 226 oseb, in sicer zaradi razgrajanja in kaljenja nočnega miru 69, zaradi postopanja 50, zaradi beračenja 48, zaradi pijanosti 19, zaradi nameravanega izseljenja v Ameriko pred izpolnjenjem vojne dolžnosti 13, zaradi tatvine 9, oseb brezstanovlišča 8, zaradi goljufije 4, zaradi reverzije 4, zaradi težke telesne poškodbe in hudodelstva nevarnega pretenja 2. C. kr. deželnemu sodišču izročilo se je 22, c. kr. za mesto delegiranemu okrajnemu sodišču 52 aretovancev. Odgonskim potom odpravilo se je iz Ljubljane 62 oseb; boravek v Ljubljani zaprnil se je jedni osebi. Tatvin ovadilo se je meseca januarja 26, vrednost ukradenih efektov pa je iznašala 357 gld. V 15 slučajih prišlo se je tatovom na sled.

(Talijo) za rešitev življenja v znesku 26 gld. 25 kr. je deželna vlada dovolila Janezu Taborju, Francu Knezu in Antonu Koširju iz Smarčne pri Boštanju in Francu Javoršku iz Rodice; prvim trem, ker so rešili Janeza Javorška iz Save, zadnje imenovanemu, ker je v potresni noči rešil v hiši zasuto rodbino Janeza Rojca.

(Nezgode.) V deželno bolnico so bili dne 4. t. m. vzprejeti kar trije obstreljeni možje. Prvi je doma na Krasu in je bil zavratno obstreljen, najbrž iz ljubosumnosti. Strel ga je zadel v koleno ter mu je popolnoma razdrobil, tako, da se je ranjencu morala odzvzeti noga, v kateri so zdravniki našli nad 30 šiber. Drugi obstreljenec je bil pri fantovanju ranjen in sicer v glavo, v kateri se je našlo vse polno šiber. Tudi ta ranjenec pravi, da je bil žrtev ljubosumnosti. Tretji ranjenec je doma iz Medna nad Št. Vidom. Po njegovem pripovedovanju je

bil slučajno ranjen. Sedel je v krčmi, oštir pa se je pri drugi, kakih pet korakov oddaljeni mizi igral z revolverjem. Ta se je slučajno sprožil, kroglja pa je zadela nič zlega slutečega gosta ter mu prebila gornjo desno čeljust. Nehote se nam vsiljuje vprašanje: čemu imajo ljudje na kmetih revolverje itd. in to v krajih, kjer vlada uzorna varnost, za katero se je zahvaliti našim neumornim orožnikom? — V Kotarčah je bil 14letni učenec J. Domenik skrivaj kupil revolver. V nedeljo je streljal vrane. Po nesreči je pa zadel 13letnega F. Kahlsbergerja v sence, da je bil takoj mrtev. — V neki hiši blizu Zidanega mostu je v soboto osemletna deklica prevrnila gorčevo svetilko. Deklici se je unela obleka in je bila sirota tako hudo opečena, da je naslednji dan umrla. — Zmrznil je v noči od 7. na 8. t. m. Jurij Grass iz Schweinitza v Šleziji. Dva moža sta našla Grassa pijanega na cesti v Spodnji Šiški in ga nesla k nekemu bližnjemu posestniku, pri katerem je Grass že večkrat prenočil. Človekoljubni posestnik — žal, da nam ni znano ime tega vrlega moža — pa je Grassa pustil ležati pred hlevom, vsled česar je nesrečnik zmrznil. — Pri Blažu Ledeniku pri Radoselu na Štajerskem so izkopali 16 metrov globok vodnjak. Prišli so dne 5. t. m. do vode, vlekli so jo ven, da začno zidati. Voda je zmrznila in Ledenikovi ženi je izpodletelo in padla je v vodnjak, iz katerega so jo le še malo živo izvlekli. — Dne 3. t. m. je pri Novi cerkvi na Štajerskem zmrznil posestnik Fr. Suholeznik, ki se je žganja pijan vračal domov. — V Mauleuvrieru na Francoskem se je mej mašo udril del cerkvenega oboka. Štiri osebe je ubilo, 60 oseb pa poškodovalo.

(Potres.) Od sv. Petra na Medvedovem se piše: V noči od 6. na 7. februarja po polnoči čutilo smo precej močen potres in slišali podzemsko bobnenje. Nekateri so čutili okoli polnoči tudi precej močen potres. Škode ni nikake napravil.

(Idila na otoku Malorki.) Nadvojvoda Ludovik Salvator, starejši brat ponesrečenega Ivana Ortha, živi že več let daleč od domovine, na španjskem otočju Malorki. Svet izve kaj o njem samo, kadar izda kako etnografično knjigo. Sedaj pa poroča neki kodanjski list, da se je nadvojvoda Ludovik Salvator pred več leti na lovu seznanil z nekim malorškim kmetskim dekletom in se vanjo strastno zaljubil. Rečeni list pravi, da nadvojvoda od tistega dne ni več prestopil praga svoje krasne palače, katero si je dal sezidati na otoku, nego da živi v mali kmetski hišici kraj morja pri onem kmetskem dekletu, da se čuti jako srečnega in se nič ne meni za vabila svojih sorodnikov, zapustiti kmetsko hišico in se povrniti na sijajni dunajski dvor.

Prihodnja številka „RODOLJUBA“ izide dne 7. marca 1896.

Loterijske srečke.

Dunaj, dné 8. februarja:	35, 52, 2, 63, 37.
Gradec, dné 8. februarja:	8, 89, 73, 82, 34.
Trst, dné 1. februarja:	38, 30, 83, 45, 14.
Brno, dné 12. februarja:	46, 42, 34, 88, 36.

Ozira vreden zaslužek

posebne vrste in dolgotrajnosti ponudi se v vsakej fari razumljivim, krepostnim in spoštovanim osebam.

Pismena vprašanja pod „9132“, Gradec, poste restante. (5—1)

Vizitnice

priporoča „Národna Tiskarna“.

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (2—4)

priporočam slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini svojo bogato zalogo

lestencev, oljnatih podob, zrcal,

kakor tudi vse v njegovo stroko spadajoče predmete na pr. stekleno, porcelanasto belo in rujavo prsteno blago, raznovrstne svetilnice viseče in stoječe,

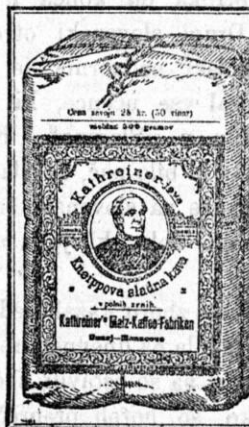
Hermanove bliskovne svetilnice in prave kroglijaste cilindre „Patent Marian“, katere imam same jaz v zalogi za Kranjsko.

Prevezem tudi vsa steklarska dela pri stavbah ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Tržne cene v Ljubljani

12. februarja t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	7 80	Špeh povojen, kgr.	66
Rež, „	7 30	Surovo maslo, „	72
Ječmen, „	6 50	Jajce, jedno	2
Oves, „	6 80	Mleko, liter	10
Ajda, „	7 50	Goveje meso, kgr.	64
Proso, „	6 50	Telečje „	66
Koruza, „	5 50	Svinjsko „	60
Krompir, „	2 80	Koštrunovo „	40
Leča, „	12 —	Pišanec	65
Grah, „	12 —	Golob	17
Fižol, „	12 —	Seno, 100 kilo	2 40
Maslo, kgr.	— 90	Slama, „	2 50
Mast, „	— 70	Drva trda, 4 metr.	6 60
Špeh svež „	— 64	„ mehka, 4 „	4 80

Kathreiner's
KNEIPPPOVA SLADNA KAVA

je kot
primes k bobovi kavi
edino zdrava

kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.

Svarilo! Zaradi ničvrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvirne zavojce z imenom:

Kathreiner

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni, ako se naroča po pošti.

TRADEMARK.

SCHUTZMARKE

Najboljše kakovosti, blagodejen, oživljuje, krepi in zlasti sredstvo za vzbujanje teka je

Marijateljki likêr

1 steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld.
3 ducate steklenic 4 gld. 80 kr.

Nadalje za želodec:

Kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld. 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglijice čistijo želodec pri zabasanji, skaženem želodci. — Skatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 skatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Zeliščni sok ali prsni sirop za odraslene in otroke; raztvorja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za trganje:

Protinski ovet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v krizu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

Vsa ta našeta in vsa druga zdravilna sredstva se dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo.

(1—4)